

Słowo wstępne

Szanowni Państwo,

Oficyna Wydawnicza POLCEN prezentuje kolejne 4. zaktualizowane wydanie poradnika nt. bezpieczeństwa i ochrony zdrowia – **Plan BIOZ. Bezpieczeństwo pracy na budowie**. Publikację opracowała mgr inż. Grażyna Świdorska – emerytowany Główny Specjalista w Państwowej Inspekcji Pracy, wykładowca na kursach przygotowujących do egzaminu na uprawnienia budowlane, autorka wielu książek i artykułów w tym zakresie.

Poradnik ten jest przeznaczony **dla wszystkich uczestników procesu budowlanego**, a głównie dla osób pełniących samodzielne funkcje techniczne, a także inwestorów podejmujących decyzje o budowie. Poradnik umożliwi również **projektantom** prawidłowe sporządzenie informacji dotyczącej BIOZ, zaś **kierownikom budowy** opracowanie niezbędnego planu BIOZ w celu zapewnienia wymagań ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracy dla swojego przedsięwzięcia, realizowanego zgodnie z obowiązującymi przepisami *Prawa budowlanego*. Z myślą o osobach przygotowujących się **do egzaminu na uprawnienia budowlane** zamieściliśmy przykładowe pytania (z odpowiedziami i komentarzami) do egzaminu pisemnego i ustnego (rozdz. 6 i 7).

W wydaniu 4. tego poradnika uwzględniono wszystkie najnowsze zmiany przepisów w zakresie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia. Dostosowano książkę do zmieniającego się stanu prawnego. Rozszerzono również rozdział 6 o nowe pytania egzaminacyjne, których jest teraz aż 125.

Obecnie, przy ogromnym rozwoju techniki, **bezpieczeństwo człowieka** nabiera wielkiego znaczenia. Zwiększa się odpowiedzialność za zatrudnianych ludzi, zwłaszcza za ich bezpieczeństwo. Aby sprostać tym nowym wyzwaniom, niezbędne jest poszerzanie wiedzy nie tylko o przepisy i wymagania, ale też o **metody eliminujące zagrożenia zawodowe**.

W poradniku Czytelnik znajdzie wszystkie prace uznane w polskim prawie za niebezpieczne dla zdrowia i życia. Przy wszystkich tego typu pracach powinien zostać opracowany plan BIOZ.

Poza pracami niebezpiecznymi istnieją prace niebezpieczne nietypowe. W budownictwie do prac niebezpiecznych nietypowych można zaliczyć ręczny transport zbiorowy (np. nietypowych dużych elementów). Dla nich także powinien być sporządzony plan BIOZ.

Podczas opracowywania planu BIOZ powinno się wziąć pod uwagę:

- specyfikę obiektu budowlanego,
- warunki prowadzenia robót budowlanych,
- prowadzenie robót w czynnych obiektach przemysłowych, które zaliczone są do robót szczególnie niebezpiecznych.

W poradniku znajduje się również przykładowy plan BIOZ, który może służyć jako wzór do opracowania planu dla konkretnej budowy, oraz informacja dotycząca bezpieczeństwa i ochrony zdrowia. Książka zawiera również wykaz aktualnych aktów prawnych, wykaz załączników oraz słownik pojęć używanych w budownictwie.

Więcej informacji na stronie: www.polcen.com.pl.

Redakcja

Wprowadzenie

W obecnych czasach, przy ogromnym rozwoju techniki, bezpieczeństwo człowieka ma bardzo wielkie znaczenie. Zwiększa się odpowiedzialność za zatrudnianych ludzi. Aby sprostać nowym wyzwaniom, niezbędne jest ciągle poszerzanie wiedzy w zakresie bezpieczeństwa pracy – zwłaszcza na budowie. Budownictwo niestety nadal przoduje w statystykach wypadków przy pracy. W celu poprawy warunków pracy na budowie ustawodawca zobowiązał budowlanców do sporządzenia dwóch dokumentów: „Informacji o bezpieczeństwie i ochronie zdrowia” oraz „Planu Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia”. O tym, jak sporządzić te dokumenty, Czytelnicy dowiedzą się z niniejszego poradnika.

Aby odpowiedzialnie opracować „Informację BIOZ” oraz „Plan BIOZ”, należy znać wymagania ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracy określone w przepisach prawa. Wymagania te przede wszystkim określają: ustawa *Prawo budowlane* oraz ustawa *Kodeks pracy* i akty wykonawcze. Należy znać także wymagania określone w innych ustawach (np. w ustawie *Prawo energetyczne*, ustawie *o dozorze technicznym*, ustawie *o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest*).

W poradniku ***Plan BIOZ. Bezpieczeństwo pracy na budowie*** zostały podane wymagania prawne niemal dla wszystkich robót budowlanych wykonywanych w szeroko określonym budownictwie ogólnym. W celu uwzględnienia bezpieczeństwa pracy na budowie postanowienia *Prawa budowlanego* zmusiły inwestora/projektanta do sporządzenia „Informacji BIOZ”, a na jej podstawie kierownika budowy do opracowania „Planu BIOZ”.

Kierownik budowy powinien sam sporządzić lub zapewnić sporządzenie „Planu BIOZ”, uwzględniając specyfikę obiektu budowlanego, warunki prowadzenia robót budowlanych, koordynowanie działań zapewniających przestrzeganie podczas wykonywania robót budowlanych, wymagań oraz przepisów bezpieczeństwa i ochrony zdrowia. Jednak nie dotyczy to wszystkich inwestycji.

Plan Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia na budowie sporządza się, jeżeli przewidywane roboty budowlane mają trwać dłużej niż 30 dni roboczych i jednocześnie będzie przy nich zatrudnionych co najmniej 20 pracowników lub pracochłonność planowanych robót będzie przekraczać 500 osobodni.

Plan Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia na budowie sporządza się także, jeśli w trakcie budowy będzie wykonywana przynajmniej jedna z robót, której charakter, organizacja lub miejsce prowadzenia stwarza szczególnie wysokie ryzyko powstania zagrożenia bezpieczeństwa i zdrowia ludzi, a w szczególności przysypania ziemią lub upadku z wysokości. Wszystkie rodzaje robót budowlanych, dla których prawem wymagany jest „Plan BIOZ”, są wymienione w treści poradnika.

Niniejszą książkę powinien mieć każdy projektant i kierownik budów.

1

Plan Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia (BIOZ)

1.1. Wymagania prawa budowlanego dotyczące Planu Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia

Inwestor, podejmując decyzję o budowie (w zależności od projektowanego obiektu budowlanego), ustawą – *Prawo budowlane* został zobowiązany do określenia wymagań ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracy dla swojego przedsięwzięcia. Do uzyskania pozwolenia na budowę podstawowym i niezbędnym dokumentem jest projekt budowlany. Prawo budowlane w fazie projektowania wyróżnia także dwa inne dokumenty. Dokumenty te odnoszą się do ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracy na budowie. Są to:

- Informacja o Bezpieczeństwie i Ochronie Zdrowia;
- Plan Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia.

Dokumenty te są niezbędne do eliminowania zagrożeń zawodowych, zwłaszcza przy robotach budowlanych, stwarzających zagrożenia bezpieczeństwa i zdrowia ludzi.

Rozpoczynając inwestycję, inwestor powinien się upewnić, czy do dokumentacji/projektu budowlanego Twojego przedsięwzięcia dołączony został plan BIOZ sporządzony przez kierownika budowy.

1.7. Plan BIOZ dla przykładowej inwestycji

Kierownik budowy sporządza plan BIOZ na podstawie informacji sporządzonej przez projektanta (np. dla przykładowej inwestycji podanej w pkt 1.5).

Budynek mieszkalny 12-piętrowy i budynek usługowy parterowy z podziemnymi garażami Kaczanowo Wielkie, ul. Miła 10

(nazwa i adres obiektu budowlanego)

Koziołbud Spółka z o. o., Warszawa, ul. Wielka 120

(imię i nazwisko lub nazwa inwestora oraz jego adres)

inż. budownictwa Jan Dąbrowski – uprawnienia nr 4440444 zamieszkały w Warszawie, ul. Bliska 208 m. 108

(imię i nazwisko oraz adres kierownika budowy sporządzającego plan BIOZ, a w przypadku gdy plan BIOZ sporządzany jest przez inną osobę – również imię i nazwisko oraz adres tej osoby lub nazwę i adres podmiotu sporządzającego plan BIOZ)

1. Zakres robót dla całego zamierzenia budowlanego oraz kolejność realizacji poszczególnych obiektów

W czasie trwania budowy (od 18 do 20 miesięcy) będą prowadzone roboty w pełnym zakresie prac związanych z budową budynku wysokiego mieszkalnego (z parterową częścią usługową) wraz z garażem podziemnym. Roboty budowlane będą prowadzone w następującej kolejności:

- prace przygotowawcze, w tym: wykopy i wymiana gruntu, prace związane z odwodnieniem wykopów;
- prace stanu surowego wznoszonego budynku, wykonywanie fundamentowania budynku, wnoszenie konstrukcji żelbetowej wysokiego budynku, w tym: prace dźwigu (z koniecznymi ograniczeniami jego działania), prace transportowe ciężkich materiałów na wysokość;
- prace wykończeniowe, roboty elewacyjne prowadzone na rusztowaniach, zabezpieczenia wykorzystywanego sprzętu (konserwacja maszyn i rusztowań), montaż instalacji wewnętrznych i urządzeń (np. windy), wykończenie obiektu, w tym montaż okien, balustrad itp., pokrycie dachów i montaż urządzeń instalacyjnych na dachu, uporządkowanie terenu inwestycji.

Ustawa Kodeks pracy

1. Odpowiedzialność za stan bhp w zakładzie pracy ponosi:

- a) inspektor bhp
- b) pracodawca**
- c) bezpośredni przełożony

Odp. b) art. 207 ustawy – *Kodeks pracy*

2. Kogo pracownik powinien niezwłocznie zawiadomić o zauważonym w zakładzie pracy zagrożeniu życia lub zdrowia ludzkiego:

- a) pracodawcę
- b) bezpośredniego przełożonego**
- c) zakładowego inspektora bhp

Odp. b) art. 211 ustawy – *Kodeks pracy*

3. Czy narzędzia pracy powinny spełniać wymagania dotyczące oceny zgodności:

- a) tak**
- b) nie
- c) przepis nie określa

Odp. a) art. 217 ustawy – *Kodeks pracy*

4. Kto ustala wykaz prac stwarzających szczególne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzkiego na budowie, które powinny być wykonywane przez co najmniej dwie osoby (prace w asekuracji):

- a) pracodawca, po konsultacji z pracownikami lub ich przedstawicielami**
- b) nie ustala się takiego wykazu
- c) kierownik budowy

Odp. a) art. 225 ustawy – *Kodeks pracy*

5. Wstępne badania lekarskie obowiązują:

- a) każdego przyjmowanego do pracy pracownika**
- b) tylko pracowników zatrudnionych przy pracach szkodliwych
- c) awansowanych pracowników

Odp. a) art. 229 ustawy – *Kodeks pracy*